

Onderwerp Aanpak van armoede en schulden
wensen en bedenkingen
Steller Wim Ravenshorst/Rick Pos

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 0615663337   Bijlage(n) -   Ons kenmerk 143019-2023
Datum 17-05-2023   Uw brief van   Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

“Alle Groningers verdienen een fatsoenlijk inkomen, goed werk, een goede woning, goede zorg, gelijke kansen en een veilige en groene omgeving om in te leven. Iedereen verdient het bovendien om mee te kunnen doen in de samenleving. Dat zou een zekerheid moeten zijn die de overheid mensen biedt, een sociale basis waar iedereen op moet kunnen bouwen”. Dit is het eerste spoor van ons coalitieakkoord en onze belangrijkste opgave. Dat is overigens geen eenvoudige; er is een groot aantal inwoners dat die zekerheid niet kent. Zij hebben geen werk of werken in flexibele banen tegen lage lonen en beperkte secundaire arbeidsvoorwaarden en hebben minder toegang tot zorg, onderwijs, huisvesting of maatschappelijke deelname. Zij zijn vaak aangewezen op een uitkering en hebben te maken met financiële problemen en/of schulden. Deelname aan het maatschappelijk leven is niet eenvoudig en zij moeten hun kinderen zaken ontzeggen die voor andere kinderen vanzelfsprekend zijn. Wanneer je in een dergelijke situatie van (bestaans-)onzekerheid zit, is de afhankelijkheid van de overheid vaak groot. De regelingen en dienstverlening zijn complex en verdeeld over verschillende instanties. Zij kennen bovendien een groot aantal voorwaarden en verplichtingen. Die kunnen er voor zorgen dat er iets misgaat.

Wij vinden het niet acceptabel dat mensen in onze gemeente te maken hebben met bestaansonzekerheid. En als dat het geval is, dan willen wij als overheid naast hen staan, zoveel mogelijk ondersteuning bieden om problemen te voorkomen en op te lossen en hen te helpen om mee te kunnen doen. Dat doen we op verschillende manieren. Bijvoorbeeld door zoveel mogelijk kinderen gelijke kansen op ontwikkeling te bieden en door inwoners (weer) een eigen inkomen uit werk te laten verdienen. Daarnaast bieden we een vangnet voor degenen die het even niet op eigen kracht kunnen of die (financiële) problemen ervaren. Deze brief gaat in de eerste plaats over

Volgvel 1

dat vangnet: wat we meer of anders willen doen om financiële problemen van onze inwoners te voorkomen. In de tweede plaats gaat het over een samenhangende aanpak van een overheid die dicht bij de inwoners wil staan en hen wil bijstaan om bestaansonzekerheid zoveel mogelijk te voorkomen en langdurige armoede wil doorbreken. Een overheid die dichtbij is, die je helpt en die je kunt vertrouwen. Een dergelijke aanpak werkt alleen als die samen met de kennis en ervaring van betrokken inwoners tot stand komt en waarin ervaringskennis vanaf het begin een vaste plek heeft in het proces. Dat betekent dat we niet alleen maatregelen presenteren, maar ook een proces schetsen waarin we (samen met anderen) tot een aanpak komen die inwoners verder helpt.

Leeswijzer

We beginnen deze brief met een schets van de huidige stand van zaken op het gebied van armoede, schulden en financiële problematiek in onze gemeente. Daarna laten we zien wat we momenteel al doen en in de afgelopen periode (extra) hebben gedaan. Vervolgens schetsen we onze ambities en wat we willen veranderen, intensiveren en verbeteren. Daarna gaan we in op het proces: wanneer willen we maatregelen nemen en welke stappen willen we daarbij zetten. We sluiten af met een beschrijving van de relatie met andere plannen die betrekking hebben op bestaanszekerheid en met een financiële paragraaf.

1. Stand van zaken

Armoede is in onze gemeente al lang een groot probleem. Eén op de acht huishoudens in Groningen moet rondkomen van een laag inkomen. Bij ruim de helft daarvan is dat al langer dan vier jaar het geval. In onze gemeente groeit 1 op de 11 kinderen op in een gezin met een laag inkomen¹. Dat betekent in veel gevallen dat hun ouders niet voldoende geld hebben voor een maaltijd, kleding of een vakantie. Ook staat het sociale contacten en meedoen in de weg. Van de huishoudens heeft 6,3% te maken met geregistreerde problematische schulden². Lang niet iedereen vraagt hulp. En als dat wel gebeurt, zijn de schulden vaak flink opgelopen: wanneer mensen een beroep doen op onze schuldhelpverlening hebben zij gemiddeld een schuld van € 21.000 bij 14 verschillende schuldeisers. Overigens is de problematiek niet willekeurig over de wijken en dorpen verdeeld. Vooral in de Noordelijke wijken is het aandeel van mensen met een laag inkomen en met problematische schulden fors hoger dan in de rest van de gemeente (zie figuren op de volgende bladzijde). Van de mensen met een laag inkomen weten we dat ruim een derde zeer grote moeite heeft om rond te komen, vaak simpelweg omdat het besteedbaar inkomen onvoldoende is om dat voor elkaar te krijgen. We weten ook dat zij minder weerbaar zijn, minder regie ervaren en minder deelnemen aan de samenleving. Zij ervaren meer stress, voelen zich minder gezond, zijn minder tevreden en hebben een zwakker netwerk³. Ook hebben zij minder het gevoel dat zij terug kunnen vallen op professionele hulp. Het aantal gezonde levensjaren is voor deze groep fors lager. Kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen hebben een grotere kans om later zelf ook minder te gaan verdienen. Problemen op het gebied van armoede hangen dus samen met problemen op andere leefgebieden.

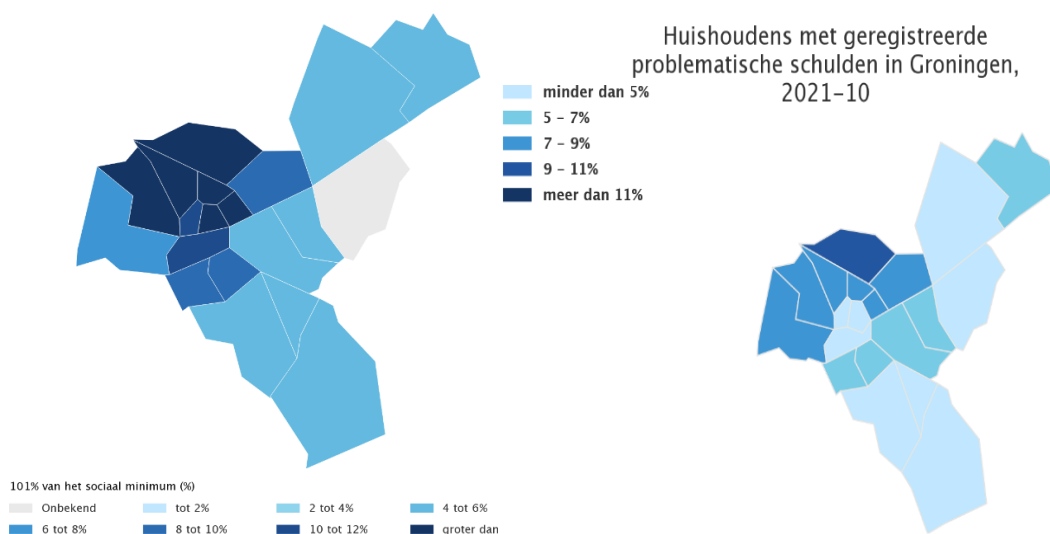
¹ CBS, armoede en sociale uitsluiting 2021

² CBS, dashboard schuldenproblematiek 2021

³ [Armoedemonitor 2022](#)

Volgvel 2

Huishoudens met inkomen tot 101% van het sociaal minimum in Groningen, 2020

De koopkrachtcrisis

In de afgelopen periode is de financiële positie van veel van onze inwoners verzwakt. Stijgende kosten voor levensonderhoud en energie zorgden voor minder besteedbaar inkomen en voor meer onzekerheid. Hierbij werden vooral de mensen geraakt die toch al moeilijk in staat waren om rond te komen. Maar ook huishoudens met een iets hoger inkomen hebben de gevolgen van deze crisis gemerkt. In de afgelopen periode zijn er aanvullende landelijke maatregelen genomen om mensen in staat te stellen de gestegen kosten te betalen. Omdat deze grotendeels pas per 1 januari 2023 ingingen, hebben wij ter overbrugging een hulppakket samengesteld met daarin een aantal aanvullende koopkrachtmaatregelen. Hiermee hebben we mensen met een laag inkomen van noodzakelijke extra inkomsten kunnen voorzien (zie bijlage 1). Met deze maatregelen en het koopkrachtpakket van het Rijk hebben we de problemen kunnen dempen. Zo zien we ondanks de crisis geen toename van het aantal aanvragen bijzondere bijstand. Ook inwoners die hebben deelgenomen aan het Meedenkpanel geven aan dat deze maatregelen⁴ een positief effect hebben gehad. Daarmee zijn de problemen zeker nog niet opgelost. Er zijn nog steeds groepen die er niet in slagen de kosten van hun levensonderhoud te kunnen betalen. Zo krijgen we maandelijks meer dan 600 signalen over betalingsachterstanden voor de huur, zorgverzekering, water of energie en is er nog steeds een groep mensen die een beroep moet doen op de Voedselbank. Het aantal mensen dat zich met financiële vragen meldt bij WIJ Groningen is twee keer zo hoog is als voor de crisis⁵.

Vooruitblik

In 2023 zijn er zoals gezegd landelijke maatregelen in werking getreden om de koopkracht te versterken⁶. De verhoging van het minimumloon en de zorg- en huurtoeslag, de energietoeslag, het prijsplafond en het noodfonds energie leiden

⁴ <https://www.moediggroningen.nl/meedenkpanel>

⁵ Waarbij een deel van de extra vragen ook betrekking heeft op het aanvragen van (aanvullende) regelingen.

⁶ Zie bijlage 2

Volgvel 3

volgens het Nibud tot meer financiële ruimte voor huishoudens⁷. Tegelijkertijd is er sprake van een wankele basis: vooral bij lagere inkomensgroepen constateert het Nibud moeite om rond te komen, vooral door stijgende uitgaven, en een toenemend beroep op het spaargeld of op (een lening van) familie⁸. Verder zijn er grote verschillen tussen en binnen groepen omdat financiële problemen sterker afhankelijk zijn geworden van de omstandigheden, zoals extra hoge kosten voor energie vanwege een slecht geïsoleerd huis of medische hulpmiddelen. Omdat een deel van deze extra maatregelen tijdelijk is, verwacht het Centraal Planbureau (CPB)⁹ voor 2024 een toename van de armoede.

Bestaanszekerheid kan alleen worden bereikt wanneer er landelijke maatregelen worden genomen om de koopkracht te versterken, en iedereen kans maakt op goed werk, goed inkomen en een goed huis. Dit stelt eisen aan het stelsel van sociale zekerheid, de arbeidsmarkt, de woningmarkt. De complexiteit van het huidige stelsel en het te lage sociaal minimum zorgen er voor dat bij veel mensen voldoende basis ontbreekt. Zonder deze basis blijven de maatregelen die we als gemeente kunnen nemen veelal symptoombestrijding. We blijven daarom (samen met andere gemeenten) bij het Rijk pleiten voor een vereenvoudiging van het stelsel van sociale zekerheid en voor structurele verhoging van het bestaansminimum.

2. Huidige aanpak

Om armoede, schulden en uitsluiting te voorkomen, nemen we nu al de nodige maatregelen. Dat doen we deels door inwoners te ondersteunen via het investeren in kansengelijkheid (zoals Kansrijke Start en ons Onderwijskansenbeleid), het vinden van betaald werk (zoals via het Werk & Ontwikkelprogramma), deelname aan de samenleving en het versterken van de sociale basis. Daarnaast bieden we vormen van inkomensondersteuning (zoals de individuele inkomstenstoeslag en de witgoedregeling), subsidiëren we organisaties die maatschappelijke deelname mogelijk maken (waaronder bijvoorbeeld het Jeugdfonds Sport en Cultuur en Stichting Leergeld) en werken we samen aan het signaleren en oplossen van financiële problemen¹⁰. Voor gezinnen die op verschillende terreinen extra hulp nodig hebben bieden we extra begeleiding, op meerdere leefgebieden¹¹. Tenslotte bieden we hulp aan degenen die te maken hebben met problematische schulden door deze op te lossen of te stabiliseren. De uitgangspunten van onze aanpak hebben we beschreven in ons plan “Toekomst met Perspectief” waarin we vooral aandacht besteden aan de manier waarop we ondersteuning bieden: samen met de inwoners zelf, met ervaringsdeskundigen, met maatschappelijke organisaties en ondernemers. In de afgelopen periode hebben we zoals gezegd een aantal overbruggingsmaatregelen genomen om onze inwoners “de winter door te helpen” door middel van koopkrachtondersteuning en extra hulp bij financiële vragen. Daarnaast hebben we een aantal structurele maatregelen genomen om het besteedbaar inkomen van mensen met een (langdurig) laag inkomen te

---

⁷ Alleenstaanden in de bijstand gaan er 5% in koopkracht op vooruit en een bijstandsgezin met 2 kinderen 7%.

⁸ Nibud, Rondkomen en betalingsproblemen (november 2022)

⁹ CPB, Centraal Economisch Plan, 2023

¹⁰ Bijvoorbeeld door de aanpak van vroegsignalering en het bieden van laagdrempelig financieel advies bij WIJ Groningen en de GKB.

¹¹ In de ‘Kansrijk-aanpak’ hanteren we 5 leefgebieden: Thuis, Welzijn, Geldzaken, Opleiding en Werk.

verhogen door de groep mensen die een beroep kan doen op de individuele inkomenstoeslag en de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen te verruimen. Toch vinden we het niet genoeg. Er zijn nog steeds mensen voor wie het systeem te complex en de toegang tot noodzakelijke ondersteuning (te) beperkt is: omdat men niet wordt opgemerkt, de hulp niet kan vinden, de overheid niet vertrouwt, te maken heeft met (ingewikkelde) voorwaarden en eisen en/of tegenstrijdige regelgeving en dienstverlening. Dat moeten we dus nog beter of anders doen, binnen de mogelijkheden die we als gemeente hebben om iedereen een perspectief te bieden op werk, inkomen, huisvesting, gezondheid en maatschappelijke deelname.

3. Wat gaan we (extra of beter) doen

De komende periode gaan we aan de slag met een brede armoede- en schuldenaanpak die bijdraagt aan de versterking van de bestaanszekerheid van onze inwoners en die (langdurige) armoede doorbreekt. Voor een deel gaat het om (aanvullende) maatregelen op het gebied van inkomensondersteuning en schuldhulpverlening en voor een deel om aanpassingen en intensiveringen van de wijze waarop we ondersteuning bieden: dichtbij, duidelijk en samenhangend. We zetten in op goede communicatie en een beter bereik van onze inwoners. Dat betekent dat we naast (inkomens-)maatregelen investeren in de omvang, kwaliteit en de samenhang van de dienstverlening, aansluitend bij de maatregelen van de sociale basis. We doen dat op basis van drie ambities: (1) een fatsoenlijk inkomen voor onze inwoners, (2) het voorkomen en bestrijden van financiële problemen en schulden en (3) het doorbreken van (langdurige) armoede. Hierbij hanteren wij vijf uitgangspunten.

Uitgangspunten

- 1. Rust creëren, stress voorkomen, onzekerheid verminderen*
Onze dienstverlening en onze maatregelen zijn erop gericht om stress te voorkomen en acute problemen weg te nemen.
- 2. Dichtbij en duidelijk: de wijken in*
Onze dienstverlening is toegankelijk, benaderbaar en dichtbij huis. Je kunt terecht bij wie je nodig hebt en je kunt ervan op aan dat organisaties van elkaar weten wat ze doen. Onze inzet kan per wijk verschillen: zo zullen we in de Noordelijke wijken extra investeringen doen.
- 3. Samenwerken in netwerken*
De kern van armoede is een tekort aan geld, maar gaat vrijwel altijd gepaard met problemen op andere leefgebieden. Oplossingen vragen daarom vaak om een samenhangende aanpak waarin ieders deskundigheid optimaal wordt gebruikt om de inwoner weer perspectief te bieden. We werken daarom nauw samen met onze partners in de wijken, dorpen en in de gemeente.
- 4. Werken vanuit vertrouwen*
De inwoners moeten ervan op aan kunnen dat de overheid te vertrouwen is. En dat de overheid de inwoners dus vertrouwt. Bij onze dienstverlening is dit dus ons uitgangspunt¹².
- 5. Ruimte zoeken om doorbraken tot stand brengen*
In onze aanpak hebben we extra aandacht voor het doorbreken van bestaande situaties: dat kan een doorbraak bij huishoudens zijn, maar ook een doorbraak in

---

¹² Zoals we onlangs voor een deel van onze (inkomens-)dienstverlening hebben gepresenteerd in de brief "Werken vanuit Vertrouwen".

de dienstverlening. Daarvoor zoeken we de ruimte en de grenzen op waar dat nodig is om inwoners perspectief te bieden.

Ambities

Met onze armoede- en schuldenaanpak willen we vooral zorgen dat we er als gemeente zijn voor de mensen die ondersteuning nodig hebben om (weer) mee te kunnen doen. Dat financiële stress wordt weggenomen zodat ruimte ontstaat om te werken aan perspectief. Daarbij maken we de drempels om een beroep op ons te doen zo laag mogelijk: we zijn aanwezig in de wijk en sturen mensen niet van het kastje naar de muur. Waar we (financiële) ondersteuning bieden is dit eenvoudig en toegankelijk. Waar extra investeringen nodig zijn om doorbraken te realiseren voor een nieuw perspectief, bieden we die, zo nodig door het ontwikkelen van methodes die buiten de bestaande regelingen treden. Hier willen we als Groningen in voorop lopen. In onze gemeente kan iedereen straks dichtbij huis de hulp vinden die men nodig heeft en kan men erop vertrouwen dat er een overheid is die met hen werkt aan een perspectief.

1. Een fatsoenlijk inkomen

In deze tijden van bestaansonzekerheid willen we zoveel mogelijk zorgen dat de financiële basis van onze inwoners op orde is. Deze basis is nodig om financiële rust te creëren, om mee te kunnen doen aan de samenleving en uitsluiting te voorkomen. Binnen de ruimte die we hebben zetten we ons in om het besteedbaar inkomen van onze inwoners te versterken. We hebben hier in de afgelopen periode al een start mee gemaakt door de individuele inkomens toeslag en de (volledige) kwijtschelding van gemeentelijke belastingen voor een bredere groep toegankelijk te maken.

- We werken aan voorstellen om er voor te zorgen dat meer mensen gebruik maken van waar ze recht op hebben. Zodat we meer (bredere) groepen inwoners helpen met aanvullend inkomen of lagere kosten.
- Dat doen we onder andere door bestaande inkomensregelingen en (armoede-) voorzieningen eenvoudiger en toegankelijker te maken. Op dit moment wordt een analyse van alle (bestaande) maatregelen en een beoordeling daarvan op basis van eenvoud, toegankelijkheid en samenhang afgerond. We verwachten uw raad hierover in september te kunnen informeren. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om inwoners beter op de voorzieningen te wijzen die er zijn.
- Daarbij werken we aan intensivering van de instrumenten, harmonisering van de voorwaarden (zoals het inkomensniveau), en mogelijkheden om meer automatisch toe te kennen. We zoeken daarbij de randen op van de regelgeving.
- Daarnaast zoeken we naar manieren om groepen te ondersteunen die we tot nu toe minder goed bereiken in onze dienstverlening. Dan gaat het ook om inwoners met een inkomen iets verder boven het minimum, zoals bijvoorbeeld werkenden met een laag inkomen. Ook een deel van deze groep dreigt in de problemen te raken. Het hoge bereik van onze tijdelijke koopkrachtmaatregelen helpt ons om structureel meer mensen te laten krijgen waar zij recht op hebben.
- Het nemen en stimuleren van duurzaamheidsmaatregelen die ten goede komen aan inwoners met een laag inkomen. November 2022 bent u per brief geïnformeerd over de aanpak van energiearmoede bij kwetsbare huishoudens (557084-2022). U ontvangt deze maand separaat een brief over de voortgang en voornemens voor opschaling in de wijkenergieaanpak (135225-2023).

- Structureel uitvoering te geven aan een kindpas waarmee huishoudens met minderjarige kinderen eens per jaar een bedrag krijgen om zelf iets extra's te kunnen kopen voor hun kinderen.

2. *Voorkomen en bestrijden van financiële problemen en schulden*

Een laag of onzeker inkomen, hoge of onvoorspelbare uitgaven, ingewikkelde wet- en regelgeving of andere vormen van bestaansonzekerheid kunnen leiden tot financiële problemen en problematische schulden. Die willen we zoveel mogelijk voorkomen door onze voorzieningen zo eenvoudig mogelijk te maken en mensen het vertrouwen te geven dat ze bij problemen een beroep op ons kunnen doen. Daarnaast willen we er voor mensen zijn op het moment dat mogelijke problemen ontstaan. We hebben er daarom al eerder voor gekozen om de extra inzet voor vroegsignalering structureel te maken: samen met woningcorporaties, zorgverzekeraars, energieleveranciers en waterbedrijven bieden we mensen met betalingsachterstanden al in een vroeg stadium hulp aan. De komende periode werken we aan:

- Een intensivering van de financiële dienstverlening in de wijken. We hebben gezien dat de dienstverlening aan inwoners effectiever kan wanneer de inzet van deskundigen op het gebied van inkomen en schulden in de wijken wordt geïntensiveerd. De drempel om ondersteuning te vragen is lager, en samenhang in de dienstverlening kan beter worden geboden. Met het hulppakket hebben we hier voor 2023 extra middelen voor vrijgemaakt. De komende periode bekijken we op welke manier we die dienstverlening structureel kunnen verbeteren. We werken aan een voorstel om de financiële dienstverlening in de wijken te versterken. Daarnaast werken we aan versterking van de samenhang in deskundigheid en dienstverlening op het gebied van inkomen, schuldhulpverlening, werk en participatie, om te beginnen in gebied Oost.
- Een life-event aanpak waarin we dienstverlening bieden op momenten waarop veranderingen in het leven van onze inwoners plaatsvinden die kunnen leiden tot (soms moeilijk in te schatten) verschuivingen in inkomenscomponenten. We beginnen met het bieden van ondersteuning aan personen die vanuit een bijstandsuitkering aan het werk gaan, zodat zij optimaal gebruik maken van de regelingen en voorzieningen die er zijn in hun veranderende situatie. We bekijken ook in hoeverre ondersteuning op andere levensmomenten kan worden aangeboden, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van echtscheiding of wanneer jongeren voor het eerst zelfstandig gaan wonen.
- Een schuldenaanpak waarmee mensen (nog) sneller de rust krijgen om aan perspectief te werken en hun schulden sneller op te lossen. Die aanpak wordt in december van dit jaar aan uw raad aangeboden in de vorm van een beleidsplan schuldhulpverlening. Daarin zijn in ieder geval de volgende maatregelen opgenomen:
  - Het verkorten van de aflostermijn van minnelijke schuldtrajecten
  - De mogelijkheden om uitvoering te geven aan een pauzeknop waarmee schulden tijdelijk worden bevroren
  - Een jongerenaanpak waarmee we jongeren de mogelijkheid geven om schulden op te lossen door zich (met ons) in te spannen om weer aan het werk of naar school te gaan
  - Intensivering van begeleiding en nazorg van mensen met financiële problemen
- We weten dat de financiële gezondheid van veel jongeren slecht is. Het gemak waarmee zij geld kunnen lenen en de blootstelling aan prikkels om geld uit te

geven speelt hierin een belangrijke rol. Binnen de mogelijkheden die we als gemeente hebben spannen we ons in om die verleidingen te beperken door regels te stellen aan openbare reclames. Tegelijkertijd is het belangrijk om jongeren financieel weerbaar te maken. Daarom investeren we in de financiële educatie van jongeren, onder andere door scholen in onze gemeente te stimuleren dit op te nemen in het lesaanbod.

- We zijn overigens van mening dat het bieden van oplossingen bij schulden veel effectiever kan wanneer er één samenhangende schuldenwet komt waarin de positie van de schuldenaar centraal staat en de gemeente verantwoordelijk is voor de gehele uitvoering. Hier blijven we daarom bij het kabinet en bij de Tweede Kamer voor pleiten.

3. *Het doorbreken van (langdurige) armoede*

“In het echte leven staan problemen zelden op zichzelf. Het ene probleem leidt al snel tot het andere. Hoe lang kun je immers dakloos zijn zonder ziek te worden? Hoe vaak kun je school missen en later toch goed geld verdienen? En hoe lang kun je verdwalen in een bureaucratisch doolhof zonder een boete te krijgen?¹³”. We zetten ons daarom in om onze dienstverlening zoveel mogelijk dichtbij en samenhangend te bieden. Dat doen we nu al op allerlei manieren, maar we willen dit stevig versterken, zodat huishoudens (met specifieke aandacht voor gezinnen met kinderen) perspectief krijgen om echt uit de armoede te komen en volwaardig deel te nemen aan de samenleving. Hierbij willen we ook gebruikmaken van de infrastructuur en informele netwerken in wijk en dorp. We zien namelijk dat we onze ondersteuning veel beter kunnen geven als we de inwoner en diens context van nabij kennen, en als we daarbij zichtbaar zijn in de gebieden. In de komende periode willen we daarom onze dienstverlening in de gebieden versterken en meer dan nu zorgen voor samenhang in de hulp op het gebied van inkomen, werk, gezondheid, maatschappelijke deelname, onderwijs en huisvesting. Dat doen we werkende weg en in nauwe afstemming binnen onze eigen organisatieonderdelen en met inwoners, ervaringsdeskundigen, maatschappelijke organisaties en bijvoorbeeld woningcorporaties en brugfunctionarissen. Daarbij bouwen we voort op succesvolle maatwerk aanpakken, zoals de Kansrijk-aanpak in de verschillende wijken en de Doorbraakmethode.

De komende periode werken we hieraan door:

- Extra te investeren in inwoners door bestaande succesvolle aanpakken te borgen en uit te breiden. Daarbij willen we ons niet alleen richten op zorgvragen, maar juist ook verbinding maken met mogelijkheden om zelfstandig in een inkomen te kunnen voorzien. Stressreductie, langdurige intensieve begeleiding, opleiding en ondersteuning naar werk zijn daarmee onderdeel van de werkwijze. Om stress te reduceren en om voorwaarden te creëren voor het doorbreken van armoede reserveren we extra middelen voor intensieve ondersteuning, het opleiden en inzetten van buddy's en voor de inzet van instrumenten, voorzieningen of aanvullende hulpverlening. Voor inwoners die niet geholpen zijn met reguliere oplossingen zetten we in op een doorbraak, om een oplossing te realiseren waarmee iemand verder kan. Het toekomstperspectief van de inwoner is hierbij leidend. De Doorbraakmethode die we de afgelopen jaren hebben ontwikkeld,

---

¹³ Tim 'S Jongers en Albert Jan Kruijer in De Correspondent (maart 2023)

waarbij we gelegitimeerd afwijken van standaard oplossingen, gaan we een vaste plek geven in onze reguliere dienstverlening.

- Ter ondersteuning van deze aanpak stellen we, in aanvulling op bestaande maatwerkbudgetten, een Perspectieffonds in waarop door ondersteuners snel en regelarm een beroep kan worden gedaan om te investeren in een doorbraak in het perspectief van inwoners, bijvoorbeeld op het gebied van schulden, wonen, vervoer, onderwijs of werk. Waar bestaande maatwerkbudgetten vooral de mogelijkheid bieden voor oplossingen in acute situaties en bij (dreigende) calamiteiten willen we met het Perspectieffonds daarnaast extra ruimte creëren om ontwikkeling van inwoners te ondersteunen. De inrichting van het fonds en de toepassing ervan ontwikkelen we werkende weg. Daarnaast onderzoeken we in de vorm van een pilot in Groningen-Noord hoe een combinatie van meerjarig investeren in armoede met doorbreking van budgetgrenzen, het overnemen van schulden en het toepassen van de doorbraakmethode kan bijdragen aan het verminderen van gevolgschade van armoede.
- De samenhang en samenwerking tussen de dienstverlening van de verschillende partijen in de wijken te versterken, waarbij we zoveel mogelijk als één lokale overheid optreden en mensen geen last hebben van het (complexe) systeem. In het kader van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor Groningen-Noord hebben we de ambitie geformuleerd dat iedereen over 20 jaar regie op zijn leven heeft. Dat betekent dat bewoners meedoen en hun inkomens verbeteren. Dat schulden worden weggenomen of afbetaald kunnen worden. Dat mensen een vangnet hebben als ze de verkeerde afslag nemen. Dat mensen kansen krijgen om hun talenten te ontwikkelen. Dat doe je door of te werken of mee te doen op een waardevolle manier. Binnen onze Maatschappelijke Coalitie maken we hiervoor dit jaar een programma op hoofdlijnen voor het hele gebied, met doorbraken en uitzonderingen op ons gemeentelijk beleid. Het gaat om een stevigere samenwerking en een gerichtere meer samenhangende aanpak door gezamenlijke doelen en focus op een specifieke thema's meedoen, leren, werken, wonen en veiligheid.

Met de doorontwikkeling van deze dienstverlening willen we op drie niveaus doorbraken realiseren: op het niveau van het huishouden (inwoners weer perspectief bieden), op het niveau van de dienstverlening (dichtbij en samenhangend op basis van de situatie van de inwoner) en op het niveau van het systeem (activiteiten gericht op bestaanszekerheid).

4. Hoe ziet het proces eruit?

De totstandkoming van een brede aanpak voor armoede en schulden kent verschillende typen maatregelen met elk hun eigen route en planning. Hieronder zetten we kort op een rij wat we de komende periode willen doen en wat uw raad op welke momenten van ons kan verwachten. De maatregelen en de wijze van dienstverlening worden de komende periode uitgewerkt in gesprekken met (vertegenwoordigers van) inwoners en maatschappelijke organisaties. Gedurende alle fasen van die uitwerking worden ervaringsdeskundigen betrokken bij de vormgeving en de uitwerking. We willen voortdurend toetsen of de oplossingen passen bij het perspectief van de inwoners en hun leefwereld. En of belemmeringen om hulp te zoeken, te vinden en te accepteren daarmee zijn weggenomen.

Deze uitwerking presenteren we december 2023 in een uitvoeringsplan, waarin we onze inzet hebben geconcretiseerd in doelen en maatregelen.

<i>Algemeen</i>		
Uitgangspunten van het brede armoedebeleid (deze brief) bespreken met uw raad	mei 2023	Brief aan de raad
<i>1. Fatsoenlijk inkomen</i>		
o Evaluatie hulppakket en vervolg	juni 2023	Brief aan de raad
o Voorstellen eenvoudiger en toegankelijker maken regelingen en voorzieningen	september 2023	Brief aan de raad
o Voorstel structureel maken kindpas		
<i>2. Financiële problemen en schulden voorkomen en bestrijden</i>		
o Nieuwe schuldenaanpak	december 2023	Beleidsplan SHV
o Ondersteuning bij life events	december 2023	Uitvoeringsplan
<i>3. Versterkte dienstverlening en doorbreken armoede</i>		
o Aangepaste wijkgerichte aanpak	december 2023	Uitvoeringsplan
o Aanpak verbeterde dienstverlening		
o Investeren in aanpak doorbreken armoede		
Voor alle onderdelen	mei-september	Gesprekken betrokken inwoners en organisaties, met betrokkenheid van ervaringsdeskundigen

5. Relatie met andere plannen die lopen of in ontwikkeling zijn

Armoedebeleid is een onderdeel van onze brede aanpak voor bestaanszekerheid in onze gemeente. Op meerdere terreinen nemen we maatregelen om te zorgen dat onze inwoners meedoen, een goed inkomen hebben, goed onderwijs krijgen en in een warm en veilig huis wonen. Hieronder zetten we een aantal plannen die nu in ontwikkeling zijn en die een relatie hebben met het armoedebeleid, kort op een rij.

- *Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV) Groningen-Noord*
We werken aan plannen voor een aanpak om de komende 15-20 jaar de kloof tussen de (inwoners van de) Noordelijke wijken en die van de rest van de gemeente te verminderen. Groningen-Noord vormt één van de 20 door het kabinet aangewezen aandachtsgebieden. Het versterken van de bestaanszekerheid, de inkomenspositie en de maatschappelijke deelname van inwoners is hier expliciet onderdeel van. Het NPLV vormt daarmee een belangrijk instrument om doorbraken tot stand te brengen. Bij de aanpak werken we samen met andere partijen in een Maatschappelijke Coalitie. Deze Maatschappelijke Coalitie maakt dit jaar een programma op hoofdlijnen voor het hele gebied, met doorbraken en uitzonderingen op ons gemeentelijk beleid. Het gaat om een stevigere samenwerking en een gerichtere aanpak door gezamenlijke doelen en focus op een specifieke thema's meedoen, leren, werken, wonen en veiligheid. Op basis van het programma kunnen we landelijk uitzonderingen en financiering bedingen.

- *Beleidsplan Schuldhulpverlening*

We bereiden een beleidsplan schuldhulpverlening voor dat we in december 2023 ter vaststelling voorleggen aan uw raad. Dit beleidsplan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid over integrale schuldhulpverlening en het voorkomen dat inwoners betalingsverplichtingen aangaan die ze niet kunnen betalen. Hierbij is in

Volgvel 10

ieder geval aandacht voor de inrichting van vroegsignalering, de verkorting van de aflostermijn van het minnelijk traject, de mogelijkheden voor de invoering van een pauzeknop, de begeleiding en nazorg van inwoners in financiële problemen en een specifieke jongerenaanpak, waarbij jongeren meer perspectief willen bieden door inspanningen om aan het werk te gaan of onderwijs te volgen mogelijk te maken en te belonen.

- *Werk- en ontwikkelprogramma.*

Werk en meedoen zijn belangrijke onderdelen van bestaanszekerheid. Binnen ons werk- en ontwikkelprogramma zetten we ons in om ook mensen voor wie deze zaken moeilijk bereikbaar zijn toch kansen te bieden en hun talenten te benutten. Zodat ook zij deel kunnen nemen aan de samenleving. We hebben uw raad in april (107143-2023) geïnformeerd over de uitkomsten in 2022 en de voornemens voor 2023.

- *Kansrijke start.*

We weten dat voor de ontwikkeling van kinderen de eerste levensjaren van cruciaal belang zijn voor (de bestaanszekerheid in) hun latere leven. Daarom ondersteunen we de ontwikkeling van kinderen in armoede vanaf de geboorte in de eerste 1000 dagen via het project 'Kansrijke Start'.

- *Onderwijskansenbeleid.*

In ons onderwijskansenbeleid zetten we ons in om kinderen voldoende kansen te bieden ongeacht hun thuissituatie. We streven er naar dat voor zover haalbaar alle jongeren uiteindelijk de school verlaten met een startkwalificatie. We investeren daarom onder meer in voor- en vroegschoolse educatie, de verlengde schooldag en Brugfunctionarissen. Daarnaast ondersteunen we huiswerkbegeleiding voor kinderen in armoede.

- *Integraal Zorgakkoord/Gezond en Actief Leven Akkoord*

In deze akkoorden hebben gemeenten afspraken gemaakt met zorgpartijen over het bereiken van verschillende gezondheidsdoelen de komende jaren. In het kader van deze akkoorden zetten we ons als gemeente onder meer in voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden, het bieden van een Kansrijke Start en het versterken van de sociale basis.

6. Financiën

In de afgelopen maanden hebben we al een aantal maatregelen genomen om de bestaanszekerheid van inwoners te ondersteunen. Naast de uitvoering van het Hulppakket hebben we de individuele inkomensvoet (IIT) structureel verruimd, de extra inzet voor vroegsignalering van schulden structureel gemaakt en de mogelijkheden voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verruimd.

Om de brede aanpak armoede verder te ontwikkelen, bestaanszekerheid zo goed mogelijk te bieden, financiële problemen en schulden te voorkomen en te bestrijden en langdurige armoede te doorbreken hebben we naast de bestaande budgetten (voor inkomensdienstverlening, werk & participatie, armoedebeleid en onderwijskansenbeleid) structureel €700.000 in de begroting opgenomen voor intensieve ondersteuning waaronder intensivering van de aanpak van schulden,

Volgvel 11

(uitbreiding van) de Kansrijk-aanpak, doorbraakmethodiek en ondersteuning bij life-events.

We zetten in op het actief benaderen van inwoners net boven het minimum om het niet-gebruik van ondersteuningsregelingen onder deze groep tegen te gaan. Dit leidt tot een betere benutting van regelingen. Hiervoor is structureel € 550.000,- beschikbaar.

Daarnaast heeft het Rijk tot en met 2027 extra middelen beschikbaar gesteld voor de versterking van de dienstverlening aan kwetsbare groepen. VNG en rijk gaan vroegtijdig in gesprek over financiering voor de periode na 2027. Deze middelen zijn toegevoegd aan de algemene bestemmingsreserve (ABR). We willen hiervan een bedrag van € 450.000 per jaar inzetten voor de maatregelen in deze brief voor versterking van onze dienstverlening in de wijken. We komen met een voorstel om deze middelen aan de reserve te onttrekken. Ook voor het perspectieffonds zijn aanvullende middelen nodig maar de omvang daarvan hebben we nu nog niet in beeld. Over de hoogte van het fonds in het eerste jaar, de precieze werking en de structurele voeding komen we terug bij uw raad wanneer we de verschillende onderdelen nader hebben uitgewerkt. We schatten in dat de middelen binnen de ABR voor versterking dienstverlening aan kwetsbare groepen voldoende zijn om de kosten van het eerste jaar waarin we met het fonds aan de slag gaan te kunnen dekken.

We vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en gaan graag met u in gesprek over de uitgangspunten van onze aanpak.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Bijlage 1 Overzicht van maatregelen aanvullend koopkrachtpakket

1. Verruiming energietoeslag (incidenteel)

- 22.500 huishoudens met een inkomen < 120% sociaal minimum hebben boven op de reguliere toeslag van € 1.300 een aanvullende toeslag van € 200 ontvangen
- 2.200 huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 140% sociaal minimum hebben een toeslag van € 600 ontvangen

2. Individuele inkomenstoelage (structureel)

De individuele inkomenstoelage geldt tot op heden voor mensen die langer dan 5 jaar op het sociaal minimum moeten leven. In het coalitieakkoord is afgesproken dat deze groep vanaf 2023 wordt verruimd: wanneer men twee jaar heeft moeten leven op het sociaal minimum, komt men in aanmerking voor deze toeslag. In het kader van het hulppakket is deze maatregel vervroegd ingevoerd.

- Ruim 2.000 huishoudens die tussen de 2 en 5 jaar leven op het sociaal minimum hebben in de periode van november 2022-februari 2023 een individuele inkomenstoelage ontvangen. Afhankelijk van de leefsituatie is dat een bedrag tussen de € 465 en € 663.

3. Tegemoetkoming meerkosten energie voor mensen met beperkingen (incidenteel)

We verwachtten dat er een groep inwoners is die als gevolg van een medische beperking wordt geconfronteerd met hogere energielasten, bijvoorbeeld omdat zij groter moeten wonen en/of gebruik moeten maken van voorzieningen die energie vragen. We hebben deze groep geïdentificeerd op basis van het gebruik van specifieke Wmo-voorzieningen.

- Ruim 600 huishoudens waarvan één van de inwoners gebruik maakt deze voorzieningen hebben een eenmalige toeslag van € 750 ontvangen.

4. Kwijtschelding gemeentelijke belastingen (deels incidenteel, deels structureel)

De volledige kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen geldt dit jaar eenmalig voor alle inwoners met een minimuminkomen al in het eerste jaar.

- Naar verwachting leidt dit bij 6.000 huishoudens tot een besparing van € 133.

De volledige kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen geldt structureel voor de groep die langer dan 2 jaar is aangewezen op een minimumuitkering (in plaats van 3 jaar). Ook is het bedrag dat mensen aan vermogen mogen hebben, verhoogd (tot het aangepaste wettelijke maximum). Beide maatregelen moeten ertoe leiden dat meer mensen in aanmerking komen voor (volledige) kwijtschelding. De komende periode wordt duidelijk hoeveel huishoudens hiervan profiteren.

5. Kindpas (incidenteel)

- De ouders van bijna 6.000 kinderen hebben een pas ontvangen ter waarde van € 50 per kind.

6. *Uitstroompremie (incidenteel)*

Personen die vanuit de bijstand aan het werk gaan en al langer dan 3 jaar een uitkering hadden, ontvangen een uitstroompremie. In dit hulppakket hebben we doelgroep tijdelijk uitgebreid met mensen die langer dan 6 maanden een uitkering hebben gehad.

- 17 personen die (tussen de 6 maanden en 3 jaar) een bijstandsuitkering hadden en aan het werk zijn gegaan hebben een uitstroompremie ontvangen van € 300 bij uitstroom en € 900 na 6 maanden.

Bijlage 2   Overzicht landelijke koopkrachtmaatregelen

1. *Tarief eerste belastingschijf daalt en heffingskortingen nemen toe*
Het netto inkomen neemt daardoor iets toe.
2. *Verhoging wettelijk minimumloon*
Het wettelijk minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen zijn per 1 januari 2023 met 10% verhoogd. Voor een bijstandsuitkering van een alleenstaande betekent dat een toename van €90 netto per maand.
3. *Invoering minimumuurloon*
Per 1 januari 2024 volgt daarnaast de invoering van een minimumuurloon. Omdat dat uurloon wordt gebaseerd op een 36-urige werkweek gaan werknemers die in een sector werken waar een hoger aantal uren de standaard is er in inkomen op vooruit.
4. *Verhoging van de huur- en zorgtoeslag*
De huurtoeslag wordt verhoogd en komt voor een ruimere groep beschikbaar (inkomensgrens en huurgrens worden verhoogd). De zorgtoeslag wordt eenmalig (met €40- €60 per maand) verhoogd en de doelgroep wordt verruimd.
5. *Verhoging kindgebonden budget en kinderbijslag*
Het kindgebonden budget neemt toe (met minimaal €36 per maand). Het extra bedrag voor alleenstaande ouders (de alleenstaande ouderkop) stijgt met €47 per maand. Ook de inkomensgrens voor het kindgebonden budget gaat omhoog.
6. *Verlaging van de huur voor minima*
Voor huurders die een woning huren van een woningcorporatie, een laag inkomen hebben en een hogere huur dan €575 per maand wordt de huur met ingang van 1 juli 2023 met €57 per maand verlaagd (hetgeen deels teniet wordt gedaan door een lagere toeslag). Dit is opgenomen in de landelijke prestatieafspraken.
7. *Energiemaatregelen*
Er zijn verschillende maatregelen genomen om de stijgende kosten voor energie te beperken of te compenseren:
  - De invoering van het prijsplafond, aangevuld met maatregelen voor huishoudens met blokverwarming;
  - Een energietoeslag 2023 voor personen met een laag inkomen;
  - Een tijdelijk noodfonds voor mensen met een laag inkomen die meer dan 10% (of 13% bij een iets hoger inkomen) van hun bruto inkomen kwijt zijn aan energiekosten;
8. *Basisbeurs voor studenten*
Voor studenten wordt de basisbeurs (weer) ingevoerd. Naast de basisbeurs ontvangen zij het komend studiejaar een extra bedrag van €165 per maand.

Daarnaast worden momenteel maatregelen verkend om (gericht) ondersteuning te bieden aan inwoners met een laag inkomen en/of een slecht geïsoleerde woning vanaf 1 januari 2024.